

از تکرارگری تا آزاداندیشی و وحدت نظر در نگاه شمس تبریزی

دکتر محبوبه خراسانی^۱، صبا حسناتی^۲، فائزه قدمی^۳

۱-دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران.

۲-دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف-آباد، ایران.

۳-دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

چکیده

عرفان و الزامات معنایی و شناختی آن در حوزه معرفت و عمل همواره مورد توجه، استناد و کاربرد بسیاری از عالمان اهل تحقیق بوده است. پژوهش در مبانی عرفانی و معنی‌شناسی در منابع ادبی و عرفانی زبان فارسی به وفور دیده می‌شود، اما این تعالیم کمتر به حوزه کاربرد اجتماعی و حیطه‌های جهان‌شمول تمدن‌ساز رسوخ و نفوذ کرده است. در همین حوزه، شناسایی مفهوم فراگیر و عملیاتی آزاداندیشی که در آثار عرفانی و به‌خصوص در تعلیمات گسترده شمس در قالب مقالات وی به شکل مستقیم و اشاره به زوایا و لوازم آن پرداخته شده، موضوع مورد پژوهش در این مقاله است. روش تحقیق تحلیلی-توصیفی است. با مورد مذاقه قرار دادن زوایا و افق‌های بینشی شمس تبریزی و در پی آن مولانا در مثنوی، نگارندگان این پژوهش را بر آن داشت که حول رهیافت‌های نظری عارفان و عالمان این حوزه به اصلاح بینشی و عملکردی مشکلات اجتماعی و فردی در رسیدن به وحدت معنی و عمل با گوشه چشمی به مفاهیم تکرارگری و آزاداندیشی، به تفکر تئوریک پردازند.

واژگان کلیدی: عرفان، شمس تبریزی، آزاداندیشی، تکرار آرا، وحدت نظر، معنی‌گرایی.